

Zákon o ochrane verejného záujmu v samospráve | 2014

Združenie občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS) pripravilo príručku, v ktorej sa autori Vladimír Špánik a Ivan Rončák venujú aplikácii ústavného zákona č. 357/2004 Zb. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, osobitne starostov obcí a primátorov miest.

Pri činnosti Združenia občanov miest a obcí Slovenska sa často stretávame s konštatovaním aktivistov o problémoch pri uplatňovaní práva v samospráve, ale nielen v nej. Často tiež hovoríme o absencii sankcií v zákone č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Zvyčajne ale nakoniec v debate o týchto problémoch prídeme k výkladu aplikácie ústavného zákona č. 357/2004 Zb. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. A zist'ujeme, že to je zákon, prostredníctvom ktorého je možné účinne dosiahnuť nielen sankciu, ale najmä odstránenie samotnej činnosti starostov a primátorov, ktorá odporuje verejnému záujmu.

Pre účinnejšie využívanie tohto zákona v praxi sa budeme snažiť na zdokumentovaných prípadoch názorne ukázať, ako účinne použiť ustanovenia tohto zákona pri zistení nezákonného správania sa verejných funkcionárov, teda v našom prípade najmä starostov a primátorov. Publikovaním odporúčaní komisie pre ochranu verejného záujmu (tieto komisie, by mali byť podľa ústavného zákona zriadené pri obecných zastupiteľstvách), následných rozhodnutí zastupiteľstiev, potrebnej dokumentácie, spôsobov doručovania a niektorých reakcií dotknutých starostov, ktoré nie sú zvyčajne úplne korektné, by sme chceli poukázať na možnosti, ktoré podľa nášho vedomia nie sú dostatočne využívané.

Problém je najmä v menších obciach, kde tradične narážame na úzke prepojenia obyvateľ'ov obce, ktoré sú prekážkou na uplatnenie oprávnenej a zákonnej represie použitím príslušných ustanovení zákona o konflikte záujmov. A samozrejme, obavy z „odvety“ starostu. V tomto prípade musím opäť pripomenúť, že bez osobnej angažovanosti samotných poslancov zastupiteľ'stva sa veci nemusia skončiť právoplatným rozhodnutím. Obyvatel' obce má v tomto smere možnosť dať podnet komisii na ochranu verejného záujmu, prípadne informovať a žiadať o prešetrenie priamo zastupiteľ'stvo, ktoré by malo prijať potrebné rozhodnutie bez ohľ'adu na existenciu komisie pre ochranu verejného záujmu.

V našej publikácii sme podrobne popísali postup zastupiteľ'stva obce Zemianska Olča, v ktorej zatiaľ ako v jedinej obci Slovenska v histórii modernej slovenskej samosprávy dosiahli právoplatné odňatie mandátu starostovi. Tento precedens nám všetkým pomôže k utvoreniu predstavy, čo všetko čaká zastupiteľ'stvo, ak sa rozhodne využiť tento zákon v snahe dostať veci do správnych kol'ají. Je ale potrebné konštatovať, že aj tento príbeh mohol mať ešte pokračovanie, keby sa starosta odvolal na Ústavný súd. Nestalo sa tak, rozhodnutie sa stalo právoplatné a starosta o svoj mandát prišiel. Samozrejme, aj potom malo zastupiteľ'stvo ešte dlho problémy s prevzatím úradu a bolo treba pristúpiť až k násilnému otvoreniu kancelárie obecného úradu. Ďalšie problémy pretrvávali pri vymáhaní pokuty, ktorú mu na začiatku celého procesu obecné zastupiteľ'stvo rozhodnutím uložilo.

Nástroj na ochranu verejného záujmu teda máme, ale potrebujeme k tomu ešte vôľu ho využiť, odvahu čeliť

následným atakom priaznivcov starostu ako aj jeho samotného. Čo všetko to môže znamenať, je veľmi ťažko popísať, lebo kreativita dotknutých starostov často prevyšuje našu predstavivosť. Preto ešte predtým, než začnete podrobne študovať text zákona, či vybrané príklady z praxe, ktoré obsahuje táto príručka, si treba uvedomiť, že nikto neprijíma ľahko akúkoľvek sankciu voči sebe samému a využije všetky zákonné, ale často aj nezákonné prostriedky na to, aby sa akejkolvek sankcii z titulu uplatnenia Zákona o ochrane verejného záujmu úspešne vyhol. Ale ak pôjdete do riešenia porušovania zásad dodržiavania verejného záujmu pripravení a psychicky odolní, máte šancu na úspech a nápravu veci v celospoločenskom záujme.

Prajem vám napriek tomu radšej starostu či primátora, ktorý rešpektuje všetko, čo sa rešpektovať má a to, aby ste po tejto publikácii museli siahať čo najmenej.

Vladimír Špánik
predseda Združenia občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS)

Dokument na stiahnutie: Príloha

 [zomos_prirucka_2014.pdf](#) [1]

Veľkosť
4.65 MB